

EL TEMPS

DIRECCIÓ, ADMINISTRACIÓ, PUBLICITAT I VENDES: Avda. del Baró de Càrcer, 40, 13. 46001 València. Telèfon: (96) 352 48 69. Fax: (96) 352 09 83.

REDACCIÓ DE BARCELONA: Carrer de Casanova, 46, 4-2. 08011 Barcelona. Telèfon: (93) 451 03 75 i 323 00 71. Fax: (93) 323 35 41.

REDACCIÓ DE MALLORCA: Plaça de Caterina de Thomàs, 4, 4rt, B. 07001 Palma de Mallorca. Telèfon: (971) 72 07 63.

EDITA: Edicions del País Valencià, SA.
PRESIDENT: Rafael Mansanet.
EDITOR: Eliseu Climent.

DIRECTOR: Oriol Castanys.

SUBDIRECTOR: Miquel Alberola.

REDACCIÓ DE VALÈNCIA: Jordi Sebastià (Cap de redacció), Ismael L. Belda, Ignasi Pellicer, Lola Carrasco.

REDACCIÓ BARCELONA: Assumpció Maresma (Cap de redacció), 01Eduard Company, Xavier Duran, Oriol Malló, Pere Martí, Sílvia Monfort, Eduard Voltas i Mercè Montoliu.

REDACCIÓ MALLORCA: Miquel Payeras.
CORRESPONSALS: M.C. Grau (Andorra), Cinta Bellmunt (Tarragona), P. Alberola (Alacant), Xevi Planas (Girona), Univers Bertrana (Perpinyà), Judith Casaprima (Lleida), Antoni Albalat (Castelló).
FOTÒGRAFS: Joan Celià, Rafa Gil, Jordi Morera.

IL·LUSTRADORS: Salva Llosà, Sento.

RÚBRICUES: Jordi Ballo, Ramon Barnils, Pere Calders, Fabià Estapé, Joan F. Mira, J.J. Pérez Benlloch, Josep M. Sanmartí.

COL·LABORADORS: Andreu Alfaro, Adolf Beltran, Francesc Bueno, Joan A. Benach, Francesc Caballero, Carles Capdevila, Antoni Castel, Jaume Comellas, Santiago Cucurella, Martí Domínguez, Llibert Ferrí, Vicent Franch, Carles Gámez, Manuel García, J.L. Guarner, Juan M. Jàtiva, Enric A. Llobregat, Josep M. Lluró, J.V. Marqués, Josep Morell, Sergi Pàmies, Josep M. Pasqual, Vicent Partal, Toni Picazo, Eva Piquer, Miquel Porta Perales, Modest Prats, Pilar Rahola, Antoni Reig, Màrius Serra, Josep Lluís Sirena, Lluç Soler, Marc Soler, Ferran Torrent, X.R. Trigo, Lourdes Toledo, Daniel Hermsilla.

ARXIU: Jesús Prats (Fotografia).

PUBLICITAT I PROMOCIÓ: Jordi Enguix (Cap de publicitat), Pole Position (Catalunya) (93) 302 26 61. Fax: (93) 317 83 45. Oh-Fek, Comunicació i Marketing (València i Balears) (96) 369 66 01

SUBSCRIPCIONS: Begonya Pardo.

PRODUCCIÓ: Francesc Sellés i Josep Agustí (Correcció lingüística), Lina Casanovas (Maquetació), Faust Ripoll (Edició), Rosanna Puchades (Textos).

DISSENY: Enric Satué.

FOTOMECÀNICA: Garbí Casa Editorial SA, Anón, Selecrom.

IMPRESSIÓ: Gràfiques Morvedre.

DIPÒSIT LEGAL: V.853-1984

Sol·licitat control d'OJD

Cap part d'aquesta publicació pot ser reproduïda per cap mitjà, ja siga mecànic, fotoquímica, electroòptica, magnètica, de fotocòpia, o qualsevol altre, sense permís de l'editor.

El pacte de la Corona

Un viatge del Rei d'Espanya a qualsevol part del seu regne és, per principi, un fet escassament conflictiu; inclòs, fins un cert punt, un viatge al Principat de Catalunya. Representa una visita normal, descomptades les simpaties o antipaties que la persona i la institució puguen suscitar. Un viatge del rei a Euskadi, però, representa quasi necessàriament una altra cosa. Per començar, no és de bades que, si la Corona és el conjunt del regne, la institució més valorada, a Euskadi només ocupa el número set de l'escala. La majoria dels bascos, en tot cas, no estan contents de la visita del rei, prefereixen ignorar la visita del rei o rebutgen expressament la presència reial. Les reticències educades del PNB que ha volgut remarcar el caràcter privat d'una visita sense discursos oficials, les reserves expressives d'Eusko Alkartasuna, i el rebuig frontal d'HB amb manifestacions i maledrulls inclosos, són tres aspectes de la mateixa cosa.

I la cosa, el fet fonamental, és que la major part dels bascos no estan a gust dins d'Espanya com a tal, o dins de l'Espanya de la Constitució vigent i de la Monarquia nacional. Hi estan a disgust amb paciència històrica —com 'Arzallus— o amb impaciència urgent, pacíficament o violentament, amb la idea que és possible un pacte de convivència o amb la idea que no val la pena pactar. Però estan a disgust: o pensen que Espanya és l'enemic que cal combatre i del qual cal escapar, o que Espanya hauria de canviar molt com a concepte polític si ells s'hi han de sentir mínimament confortables. És una cosa que fins i tot alguna premsa de Madrid comença a entendre, més enllà de la por a tot allò que sone a "separatisme", i més enllà del rebuig a la violència d'ETA. Es ben possible, d'altra banda, que ETA estiga servint de fre i de tapadora a l'expressió més explícita i massiva d'aquest disgust dels bascos enfront d'Espanya o d'una certa Espanya. És ben possible que, tal com van les coses per Europa, sense la por a la identificació amb ETA, la demanda

d'alguna forma d'autodeterminació passaria bastant ràpidament a primer pla del joc polític.

I en tot això, ¿què representa la monarquia espanyola? Tal com és, amb una interpretació estricta de la Constitució, pot representar la realitat o el símbol d'un obstacle insalvable:

el principi de la *unidad nacional* que el mateix monarca expressa i encarna. Però en la tradició basca —en la mateixa tradició nacionalista— hi ha un altre principi mai no abandonat, tradicional, però no més tradicional que la mateixa institució monàrquica: el principi que la relació dels bascos amb Espanya està basada en un pacte amb

la Corona, no en la pertinença d'Euskadi a la nació espanyola. És segurament inaplicable en aquests mateixos termes, però expressa una idea que no tan sols els bascos considerarien com un pas endavant: la idea que la pervivència d'alguna forma d'estat comú pot basar-se en el pas del concepte d'unitat nacional al concepte d'*unió de nacions*. Partint de l'acceptació que les nacions no-espanyoles difícilment trobaran lloc confortable mentre queden institucionalment incloses en una nació espanyola. I en aquest canvi de visió, la monarquia potser tindria encara un paper aprofitable. És mirar molt lluny, és difícil, però no és històricament impossible.

El que és clar és que, mentre això no arribi, la major part dels bascos no podran o no voldran mirar amb simpatia —simpatia política, sobretot— les visites del rei al seu país. La major part dels bascos, i molts altres que no són bascos.

